

La UE castiga les marques de qualitat a les Illes

La desaparició de les ajudes europees a l'exportació agrícola a partir de 2013 no tindrà a les Illes Balears la incidència que es preveu que tingui en alguns altres territoris de l'estat espanyol, que exporten un volum de producció molt més gran. Així i tot, si finalment s'hi arriba, l'eliminació d'aquests ajuts afectarà directament la patata primerenca pobleira, la major part de la qual s'exporta a la UE, i productes amb denominacions i marques de qualitat conegudes fora de l'estat espanyol, com ara el formatge Maó-Menorca amb DO; la sobrassada de Mallorca; els vins amb denominació d'origen protegida, com el vi de Binissalem o els cellers de Pla i Llevant; l'oli de Mallorca; o begudes espirituoses com ara el gin de Menorca –que exporta la producció a Anglaterra, Alemanya i Itàlia–, o el palo de Mallorca.

El director general d'Agricultura del govern de les illes, Antoni Perelló, admet que, si no hi ha rectificació, la desaparició dels ajuts perjudicarà un sector eminentment exportador, el de la patata de sa Pobla, cosa que obligarà a “cercar alternatives”. Perelló assegura a EL TEMPS que la posada en pràctica d'aquesta mesura portarà administracions com el govern central o l'executiu autonòmic “a donar suport econòmic a la comercialització en la destinació o la producció en l'origen” per tal de compensar els perjudicis que pot significar l'aplicació de la nova política comunitària. Malgrat tot, Perelló creu que s'ha d'ésser prudent en vista dels canvis constants d'orientació que hi ha cada vegada que es fa una reunió a Brussel·les, en àmbits com els cereals o el vi. El mateix fet insular pot acabar afavorint el sector primari de les illes.

El que té clar el director general d'Agricultura és que “per damunt de tot, qualsevol ajuda ha d'anar encaminada en el futur a donar suport a la qualitat”. Perelló creu que “és l'única forma que tenim de competir, amb productes diferenciats. Per tant, totes les ajudes han

La patata de sa Pobla també es ressentirà de la desaparició de les ajudes europees. El govern balear creu que s'han de cercar alternatives per mitjà de mesures de suport a la qualitat alimentària i a la diferenciació dels productes.

d'anar adreçades, en el futur, a la qualitat alimentària”.

El responsable del govern Antich proposa que els productes de les illes segueixin el camí que ha seguit, per exemple, l'oli de Sóller amb DO, que ha estat capaç en molt poc temps d'obrir un mercat grandíssim a Alemanya, o que begudes espirituoses com el palo de Mallorca o les herbes de Mallorca, que han estat presents a la World Travel Market (WTM), siguin capaces de fer-se un espai dins el mercat britànic.

Per una altra banda, el director general de Desenvolupament Rural del Govern de les Illes Balears, Francesc Blasco, també creu que si un producte pot notar la desaparició dels ajuts a l'exportació és la patata de sa Pobla, que se sembla pensant gairebé exclusivament en l'exportació. Avui, aproximadament el 70% de la collita de patata surt cap a Anglaterra, Escandinàvia, Alemanya o els Països Baixos.

Tot i les intencions de Brussel·les –se-

gons les quals després de 2013 totes les ajudes comunitàries seran únicament per hectàrea o per explotació, amb independència de la producció–, Francesc Blasco insisteix que “les subvencions als pagesos no desapareixeran, ni de bon tros, després d'aquesta data”. “Sempre que es tanca una porta, s'ha de procurar obrir-ne una altra, o obrir una finestra més gran.” El director general de Desenvolupament Rural explica que s'hauran de cercar per a tots aquests productors “ajudes de tipus més comercial que no agrícola, per mitjà, si cal, de l'Institut de Comerç Exterior (ICEX)”.

La patata de sa Pobla no serà, per tant, l'única víctima de la PAC. En el cas del formatge de Maó-Menorca amb DO, un dels productors que més patirà serà la multinacional nord-americana Kraft Foods, que fabrica la marca El Caserío. Kraft és avui la firma que exporta més producció cap als mercats exteriors.

Quant als productors de formatge de Maó amb DO, el secretari general de la Unió de Pagesos de Menorca, Antoni Moll, creu que la solució més intel·ligent seria mirar de reconduir els esforços comercials cap a l'interior. Moll opina que “s'ha de fer un esforç per tornar a entrar fort a Catalunya, on aquests darrers anys s'ha perdut mercat. La solució més intel·ligent podria ser recol·locar dins el mercat peninsular entre un 5% i un 10% del que es dedica avui a l'exportació”.

Un dels eixos que segueix la política empresa per la comissària europea d'Agricultura, Mariann Fischer Boel, a Brussel·les, és transvasar part del doblers que rep actualment el camp en forma d'ajudes directes cap a mesures de desenvolupament rural.

Francesc Blasco recorda que el desenvolupament rural constitueix avui el segon pilar en importància de la política agrícola comuna. En termes relatius, representa un 20% de la PAC, un percentatge sens dubte molt més important que no representava al començament. El govern de Francesc Antich destinarà 174 milions d'euros al Pla de Desenvolupament Rural (PDR) de les Illes Balears per al període 2007-2013, molt més que els 80 milions que va dedicar-hi l'executiu de Jaume Matas.

El pla, que va ser presentat fa poques setmanes a Mallorca per la nova consellera d'Agricultura, Mercè Amer,

La UE té la intenció de posar fi a les quotes de la llet, que poden desaparèixer l'any 2015. La mesura preocupa especialment les explotacions petites, que ja tenen moltes dificultats per a dur endavant el negoci.

es divideix en quatre eixos: les mesures d'acompanyament i millores de les explotacions agràries; les mesures agro-ambientals que posen en relació l'agricultura amb el medi i atendran de manera especial el sector de l'olivar mallorquí; el paisatge rural –amb un esment especial a Menorca com a reserva de la biosfera–; i la dotació pressupostària.

Adéu a la quota de la llet. La desaparició de les ajudes a l'exportació no és l'única mesura important que adoptarà Brussel·les aquests anys vinents. La comissària europea d'Agricultura, Mariann Fischer, manté la intenció de posar fi a les quotes de la llet abans de l'any 2015; és possible que la mesura s'avanci, fins i tot, al 2013. La decisió s'haurà de deixar clara com més aviat millor perquè el sector lleter tingui temps de preparar-se per al canvi. Per al secretari general de la Unió de Pagesos de Menorca, Antoni Moll, l'eliminació de la quota làctia pot ésser negativa per al sector, en el cas de l'illa, si el mercat no està prou preparat quan la mesura es posi en pràctica. Per a Moll, "hi ha el perill de saturar el mercat, principalment perquè les grans explotacions podran començar a produir a manta".

El portaveu d'UP crida l'atenció sobre el fet que "a Menorca només es produeix

el 65% de la llet que s'hi ha de menester, i això fa que l'illa hagi d'importar-ne de França i de més països".

Una realitat sobre la qual ha volgut insistir el Consell de Menorca en els suggeriments al PDR és que els models agraris de Menorca i de la resta d'illes presenten diferències notables. A Menorca, la principal activitat agrària és la que es deriva de l'especialització lletera, una especialització estretament subjecta a la quota lletera, a la disponibilitat d'aquesta quota i a tota la normativa europea de gestió de la quota que això implica. És a dir, que la principal activitat no hi és el cultiu d'horta i patata, ni la vinya ni la fruita seca, sinó la que es desprèn de l'activitat ramadera.

L'any 2005 van abandonar la producció làctia 23 finques, de les quals 12 van reorientar les produccions ramaderes i 11 foren absorbides per una altra explotació. Les finques que mantenen la quota làctia, finques de producció lletera, absorbeixen algunes de les finques d'explotacions que han tancat per tal d'augmentar llur base territorial. Això consolida el creixement del fenomen de la concentració. La dimensió de les finques ramaderes on la principal producció és la lletera és, de fet, molt gran, molt més que en algunes altres comunitats autònomes amb tradició lle-

tera (830 litres/habitant/any de Menorca contra 153 litres/habitant/any a l'estat espanyol).

En un model tan diferent com el menorquí, en què el pes d'activitats com ara la producció de flors, patates i raïm és, en termes relatius, mínuscul encara, i en què l'especialització en la producció làctia és tan important, la Unió de Pagesos creu que la desaparició de la quota lletera pot acabar afectant els pagesos de l'illa, perquè pot fer baixar el preu de la llet a nivells perillosíssims. El secretari general d'UP creu que "pot ser bo que es doni més quota a estats com l'espanyol, però no a tots els de la UE. Els països de l'Est poden saturar el mercat i fer baixar els preus de la llet". "Es corre el risc –afegeix– que explotacions familiars amb sistemes extensius de producció acabin aplicant sistemes intensius. Tant ambientalment com productivament és un disbarat. A més, s'ha de pensar que dos sistemes intensius com, en el cas de Menorca, sa Ubaida i Alcaidús s'aguanten perquè darrere tenen l'aixeta de Matías Montanés, en un cas, i d'Iscomar, en l'altre." La liberalització de la quota podria tenir com a conseqüència, a més, que a Menorca hi hagués un excedent de producció.

Carles Marquès